

**AESCULUS HIPPOCASTANUM L. АСОСИДА ТАЙЁРЛАНГАН
ФИТОПРЕПАРАТЛАРНИНГ АМАЛИЙ ТИББИЁТДАГИ ЎРНИ**

Маҳмараимов Шавкат Тўхташович¹

Қаршибоев Арслонбек Камол ўғли²

¹Тошкент тиббиёт академияси Термиз филиали, катта ўқитувчи;

²Тошкент тиббиёт академияси Термиз филиали, 1-сон Даволаш факультети 5-курс талабаси.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14808657>

Мавзунинг долзарблиги Доривор ҳсимликлар ҳозирги замон тиббиётининг касалликларни олдини олиш учун қўлланиладиган асосий доривор воситалари ҳисобланади. Буни биз Гален даври тарихидан жуда яхши биламиз. Бир қанча касалликларни даволашда ва олдини олишда ҳозирги замон тиббиёти бемалол ўсимлик препаратларига мурожаат этишлари мумкин. Ҳозирги замонда тиббиёт ривожланганлиги билан бир қаторда беморларни синтетик дори воситалари билан даволашда беморни биров толиқтириб қўйганлигимиз боис биров организмни тикловчи воситалар билан даволаш лозим.

Мавзунинг мақсади: Сурхондарё вилоятида доривор ўсимлик воситаларининг қўлланилиши бўйича аҳолининг билим даражасини аниқлаш. Вилоятдаги мавжуд дорихоналардаги ўсимлик препаратлари ассортиментини ва захирасини аниқлаш.

Мавзунинг вазифаси. мавжуд масалалар бўйича адабиётларни ўрганиш ва ўртоқлашиш. Йўқолиб кетиш хавфи остида турган доривор ўсимликлар тўғрисида маълумот йиғиш.

Ўрганиш объекти: Дорихоналар. Атроф муҳит. Аҳолининг 1-кунлик ўсимлик препаратларига бўлган эҳтиёжи.

Ўрганиш усуллари: Назарий. Адабиётларни топиш ва уларни таҳлил қилиш

Ижтимоий-Кузатиш ва суҳбат асосида. Статистик-олинган маълумотларнинг математик таҳлили Касалланишнинг ҳоҳ сурункали ва ҳоҳ ўткир турида бўлмасин, биз синтетик дори воситаларидан фойдаланамиз. Тиббиётда ҳам қўлланилаётган дори воситаларининг ўз ўрни бор. Ишлаб чиқариш ва саноат корхоналарининг жадал ривожланиши инсонларнинг ҳам хасталиқдан тезроқ тузалишга бўлган талабини ошириб юбормоқда. Шунга қарамай ўсимлик маҳсулотларидан олинadиган гален препаратларидан ташқари биологик фаол қўшимчаларга бўлган талаб тобора ортиб бормоқда.

Яъниким бу доривор воситалар баъзи касалликни даволабгина қолмасдан, балки касалликнинг олдини олишга ҳам хизмат қилади Фитотерапия –замонавий тиббиётнинг бир бўғини сифатида жамиятимизга кириб келди ва бу соҳани ривожлантириш ҳозир муаммо бўлмаяпти. Чунки уларни дори шаклида ишлаб чиқорувчи янги технологиялар жорий этилган. Организм ўсимлик маҳсулоти препаратларини яхши ўзлаштиради. Баъзи дори воситалари эса ҳалигача фақат ўсимликлардан олинган бўлиб, уларнинг синтетик аналоглари яратилмаган

Хулоса: Доривор ўсимлик маҳсулотларининг бу жиҳатдан ўрганилиши кейинчалик авлодларга қоладиган меросни асраш билан баробар. Бундан ташқари синтетик дори воситаларига нисбатан самарадорлик пасайиб сезувчанлик ошиб борётган бир вақтда касалликларни табиий воситалар билан олдини олиш энг муҳим вазифа.

Калит сўзлар: Фитопрепарат . Гален препаратлар,.

REFERENCES

1. Махмараимов Ш.Т., Аллаева М.Ж. Оценка противовоспалительной активности нового препарата на основе растения *Aesculus Hippocastanum* L. экспериментальным методом краш синдрома (Всероссийская научно-практическая конференция с международным участием «Фармакология и фармацевтика: от идеи до лекарственного препарата», Курск, 29.11.2024).
2. Mahmaraimov Sh. T., Allayeva M. J., Achilov D.D. COMPARATIVE EVALUATION OF THE ANTI-EXUDATIVE ACTIVITY OF BETTA-ESCIAND «ESCUZAN®» PREPARATIONS IN EXPERIMENTAL PROLONGED COMPRESSION SYNDROME (SDS, CRASH SYNDROME) IN LABORATORY RATS. (JOURNAL OF EDUCATION AND SCIENTIFIC MEDICINE, 2024. pp.101-104)
3. Махмараимов Ш.Т., Чутбоев Б.Р., Чариев М.Ю., Миралиев А.М. Изучение противоотечного действия фитопрепарата “Escusan®” на основе *Aesculus hippocastanum* L., при легких травмах голени и стопы. (JOURNAL "Modern Science and Research", 2023, стр. 89-91)
4. Mahmaraimov Sh. T., Chutboev B.R., Chariev M.Yu., Soatova M.B., Yusupov Sh.A. Menopauza yoshidagi ayollarda venalar surunkali kasalliklarida “ESCUSAN®” ning venotonik xususiyatlarini o‘rganish. («MODERN SCIENCE AND RESEARCH» VOLUME 2 / ISSUE 12 / UIF:8.2) p.86-89).
5. Mahmaraimov Sh. T., Abdullayev I., Ziyotov M., Xamroyev M. *Aesculus hippocastanum*

L. asosida tayyorlangan fitopreparat “Escusan®” ning tizza-boldir sohasi shikastlanishlarida shishlarga qarshi ta’sirini o‘rganish.(Xorazm ma’mun akademiyasi axborotnomasi, 2024-4/1, 47-50 bet).